

Ääniarkuus

Katariina Tiiran luento Kerry- ja vehnäterrierikerhon kasvattajapäivillä 2017. Tiira käytti luennossa osittain arkuus- ja ääniarkuuskyselyn vastauksia, mihin on osallistunut yli 3284 koira 192 rodusta.

Arkuus ja ääniarkuus ovat ominaisuuksia, joilla on korkea periytymisaste, eli ne periytyvät voimakkaasti vanhemmilta jälkeläisille. Arkuuteen ja ääniarkuuteen vaikuttavat toki muutkin seikat, kuin perimä. Vaikutusta voi olla pentuajan huonolla sosiaalistamisella ja traumaattisilla kokemuksilla esimerkiksi äänistä ja ihmisistä. Nykyarvion mukaan kuitenkin hyvin harva ääniarkuus on lähtöisin pelästymisestä tai traumasta.

Ääniarkuus on lisääntynyt useissa roduissa ja se saattaa aiheuttaa vaikeita ongelmia arjessa. Ukkonen, ilotulitus tai laukaukset saattavat aiheuttaa koirassa erilaisia pelkotiloja lievistä epävarmuudesta paniikkiin. Pelokkuuden oireita ovat yleensä läähätys, koiralla on häntä koipien välissä, vapina, ravaaminen, piiloutuminen, pakeneminen, ääntely, kuolaaminen ja jähmettyminen. Hurjana esimerkkinä ääniarkuudesta Tiira kertoi koirasta, joka ukkosella muuttui aggressiiviseksi ja tuhosi asuntoa sekä puri omistajiaan. Ukkosen tullessa omistaja sulkeutui koiran kanssa kylpyhuoneeseen, koska ei halunnut jättää koira yksin, ja piti luudalla koiran erossa itsestään. Koira lopetettiin lopulta, mutta kertoo kuinka paljon ihmiset ovat valmiita sietämään.

Ääniarkuuden alkamisikä on keskimäärin 2 vuotta, mutta vaihteluväli on suuri aina 2 kuukauden iästä 10 vuoteen. Huomioitavaa siis on, että koiralla ei välttämättä ole nuorena ollut mitään ongelmia äänien kanssa.

Yleinen pelokkuus ja ääniarkuus kulkevat usein käsikädessä. Kyselyn perusteella pelokkaista koirista 55,9% on ääniarkoja ja 29,8%:lla esiintyy eroahdistusta. Eroahdistuneista koirista 58,8% on arkoja ja 49,5% on ääniarkoja. Eroahdistuksen on havaittu korreloivan voimakkaasti ääniarkuuden ja muiden pelkojen kanssa.

Ääniarkuuteen ja sen alkamiseen voivat vaikuttaa myös erilaiset ympäristötekijät. Kyselyn mukaan liikunta voi helpottaa ääniarkuuden oireita. Lisäksi vapaana liikkuvilla koirilla ääniarkuus alkaisi myöhemmin. Muita vaikuttavia tekijöitä on ikä, sterilisaatio ja yksinolo sekä ensimmäisen koiran omistajalla on suurempi todennäköisyys omistaa ääniarka koira.

Arkuudesta ja ääniarkuudesta on meneillään tutkimukset Helsingin yliopistossa Hannes Lohen johtamassa tutkimusryhmässä. Tutkimuksiin voi osallistua täyttämällä käyttäytymiskyselyn koirangeenit.fi -sivustolla ja lähettämällä verinäytteen tutkimusryhmälle.

Niina Roivainen